

Vinguda dels Cartaginesos. - Arribaren a Espanya com a aliats dels tur- de tans de Gades (Cádiz) . Hagueren de llui- tar amb els naturals a l'interior de la Península i amb els grecs a les costes de la Mediterrània i de les Balears. Cartago envià aleshores nous colonitzadors, que es fortificaren per la costa de la Mediterrània.

Amílcar, Asdrúbal i Aníbal. - Els cartaginesos, enciaren a Amílcar de la família dels Barcas, qui subjectà prompte tota l'Espanya meridional i central i arribà fins al riu Ebre; no entrà, doncs a Catalunya. Amílcar, tenint solament 21 anys, derrotà els espanyols, subjectà tots els pobles i, assetjant Sagunt, ciutat grega aliada dels romans, que havia d'ésser respectada segons els tractats, se n'apoderà. Any 216 abans de J.C.

Lluita entre Cartaginesos i Romans. - Aníbal formà amb gran activitat un exèrcit de 90.000 homes i gran nombre d'elefants i entrant per primera vegada a Catalunya la travessà per la vall del Segre, dirigint-se a Itàlia per a fer la guerra a Roma. A Catalunya hi deixà un exèrcit de 10.000 homes comandats per Hannon.

Cneu Escipió vingué a Catalunya com a general de l'exèrcit romà, desembarcà a Empúries ( 218) i internant-se, derrotà a Hannon a Kissa ( Guissona). Després, subjectà els Ilergetes i Ausetans de l'Ebre i s'apoderà de Lleida ; i, unit amb son germà Publi Escipió, s'endinsà per la Celtibèria, on l'exèrcit romà fou derrotat. Roma tremolà davant de tal desgràcia ; però el Jove Publi Corneli Escipió fill de Publi, s'oferí a venir i desembarcà a Empúries amb un exèrcit de 10.000 homes i 1.000 cavalls ( 209) ; es traslladà a Tarragona i d'allí a Cartagena, ciutatella dels cartaginesos, de la qual s'apoderà.

Expulsió dels Cartaginesos. - Encaixonats els cartaginesos entre les legions romanes i les aigües de la mar, es refugiaren a Gades (Cádiz) i d'allí passaren a l'Àfrica, abandonant l'Espanya, després de tretze anys de guerres.

Els Romans a Catalunya. - L'estada dels romans a Catalunya, comprèn una època de 614 anys, que es divideix en dos períodes. El primer, o de la lluita per la independència, durà 189 anys de l'expulsió dels cartaginesos fins a la subjecció de Catalunya als romans en temps d'August ( 19). Aquest període està caracteritzat per les seguides rebel·lions i lluites en què els catalans demostraren llur amor a la independència i llur valentia, i els romans una crueltat gran. El segon període, de 428 anys, comença amb August i acaba amb l'ocupació dels Gods.

Lluita per la independència. Indíbil i Mandoni. Els catalans, els quals no veien en els estrangers sinó tirans i explotadors de la riquesa del nostre país, començaren una guerra a les ordres dels ilergetes Indíbil i Mandoni, que ja havien lluitat contra els cartaginesos i celebrat tractats amb Escipió. Foren derrotats i els subjectaren, però fou per poc de temps; car, havent marxat a Roma Escipió, els catalans tornaren a aixecar-se, lluitant contra Lentul i Manli, tramesos contra ells. Indíbil morí en la batalla i Mandoni, fou crucificat.

C o n t i n u a r à .